

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 10.4.2019
COM(2019) 195 final

ANNEX 2

BILAG

til

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, DET
EUROPÆISKE RÅD, RÅDET, DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG, REGIONSUDVALGET
OG DEN EUROPÆISKE INVESTERINGSBANK**

**Imødegåelse af virkningerne af Det Forenede Kongeriges udtræden af Unionen uden en
aftale: Unionens koordinerede tilgang**

**Borgernes ret til ophold og social sikring:
En koordineret tilgang i tilfælde af Det Forenede Kongeriges udtræden af Unionen uden
en aftale**

1. INDLEDNING

Den 29. marts 2017 meddelte Det Forenede Kongerige sin beslutning om at udtræde af Unionen. Kommissionen er stadig af den opfattelse, at det vil være den bedste løsning, hvis Det Forenede Kongeriges udtræden af Unionen sker på velordnet vis på grundlag af den udtrædelsesaftale, der er opnået enighed om med Det Forenede Kongeriges regering, og som Det Europæiske Råd (artikel 50) godkendte den 25. november 2018. Kommissionen koncentrerer fortsat sin indsats om at nå dette mål. Imidlertid er der nu, to dage før fristen den 12. april 2019, som forlænget af Det Europæiske Råd¹, en betydelig større sandsynlighed for, at Det Forenede Kongeriges udtræden af Unionen ikke bliver velordnet.

2. BORGERNES OPHOLDSRET

Fra udtrædelsesdatoen vil statsborgere² i Det Forenede Kongerige, der bor i EU, ikke længere være unionsborgere, og de vil derfor ikke længere nyde retten til fri bevægelighed³. De vil automatisk være omfattet af de almindelige regler, der gælder for tredjelandstatsborgere i EU. På samme måde vil EU-borgere, som bor i Det Forenede Kongerige, ikke længere være beskyttet af EU's regler om fri bevægelighed. Det får betydning for retten til tage ophold og arbejde der, hvor de pågældende statsborgere i Det Forenede Kongerige og EU-borgere bor i øjeblikket.

2.1. Sikring af en fortsat ret til ophold for statsborgere i Det Forenede Kongerige, som allerede bor i EU

Kommissionen har hele tiden understreget, at det har høj prioritet at beskytte den juridiske status, som statsborgere i Det Forenede Kongerige, der allerede bor i EU, har, og den har opfordret medlemsstaterne til at anlægge en fleksibel holdning til spørgsmålet. Situationen med hensyn til statsborgere i Det Forenede Kongerige og deres ret til ophold i EU-27-medlemsstater varierer; for nogle situationers vedkommende er der truffet nationale beredskabsforanstaltninger, mens de gældende regler for andre situationers vedkommende er tilstrækkelige.

I de seneste måneder har EU-27-medlemsstaterne truffet nationale beredskabsforanstaltninger som led i et forløb koordineret af Kommissionen for at **sikre fortsat lovligt ophold i perioden umiddelbart efter en udtræden uden en aftale for alle statsborgere i Det Forenede Kongerige, som allerede havde lovligt ophold** i en medlemsstat på udtrædelsestidspunktet. Disse foranstaltninger vil også gøre det lettere at passere EU's indre og ydre grænser umiddelbart efter udtrædelsen.

Selv om formålet med den frivillige koordinering af medlemsstaternes indsats er at sikre en ensartet tilgang, kan der være visse forskelle i de valgte tilgange og procedurer

¹ Det Europæiske Råds afgørelse (EU) 2019/476 truffet efter aftale med Det Forenede Kongerige af 22. marts 2019 om forlængelse af fristen i henhold til artikel 50, stk. 3, i TEU (EUT L 80I af 22.3.2019, s. 1).

² Ved udtrykket "statsborgere i Det Forenede Kongerige" forstås også disses familiemedlemmer fra tredjelande, som allerede opholder sig i det pågældende værtsland på udtrædelsestidspunktet.

³ Statsborgere i Det Forenede Kongerige, som også har statsborgerskab i en EU-medlemsstat, forbliver EU-borgere og bevarer fuldt ud retten til fri bevægelighed.

afhængigt af de enkelte medlemsstaters situation. Hver medlemsstat står nemlig over for forskellige udfordringer, afhængigt af hvor mange statsborgere i Det Forenede Kongerige, der bor i den, og af dens retslige og administrative system.

Medlemsstaterne har truffet de foranstaltninger, der er nødvendige for at kunne vedtage deres respektive nationale foranstaltninger i tide, og de har orienteret Kommissionen herom. Kommissionen samler og offentliggør en ajourført oversigt med de seneste input fra EU-27-medlemsstaterne om de nationale foranstaltninger på sit websted om Brexitforberedelser⁴, således at statsborgere i Det Forenede Kongerige, der bor i EU, kan holde sig orienterede om deres rettigheder. På nationalt plan træffer medlemsstaterne adskillige foranstaltninger for at hjælpe statsborgere i Det Forenede Kongerige, som bor på deres område⁵. Kommissionen noterer sig, at de fornødne foranstaltninger allerede er blevet truffet. **Den opfordrer på det kraftigste de medlemsstater, som endnu ikke har afsluttet deres vedtagelsesprocedure, til at få det gjort hurtigst muligt.**

Der er stort set sammenfald mellem medlemsstaternes foranstaltninger, men dog visse forskelle med hensyn til, hvilket anvendelsesområde der helt præcist gør sig gældende for så vidt angår statsborgere i Det Forenede Kongerige, der allerede bor i medlemsstaten. De fleste medlemsstater har valgt en form for målrettet permanent eller midlertidig "regulariseringslovgivning". I mange medlemsstater er den status og de rettigheder, der påtænkes, inspireret af direktivet om fri bevægelighed⁶ eller af udtrædelsesaftalen. En række medlemsstater understreger, at gensidighed er et ledende princip i deres nationale foranstaltninger, dvs. at Det Forenede Kongerige træffer lignende foranstaltninger.

Statsborgere i Det Forenede Kongerige, som allerede har opholdt sig lovligt i en medlemsstat i mere end fem år, kan **opnå status som fastboende udlænding i EU**, forudsat at betingelserne i direktiv 2003/109/EF⁷ er opfyldt. Dette er en status i bopælslandet, der ikke uden videre kan røres ved, og som er forankret i EU-retten⁸, og den sikrer behandling på lige fod med statsborgere i den pågældende medlemsstat og retten til flytte for at tage ophold, arbejde eller studere i et andet EU-land, forudsat at visse betingelser er opfyldt⁹. Kommissionen gør opmærksom på, at den er af den opfattelse, at de perioder med lovligt ophold, som statsborgere i Det Forenede Kongerige har haft i en EU-27-medlemsstat inden udtrædelsesdatoen, bør betragtes som perioder

⁴ https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/residence-rights-uk-nationals-eu-member-states_en

⁵ Næste alle medlemsstater har kontakt til britiske ambassader og konsulater. Nogle orienterer også via særlige websteder om ophold og via sociale medier. Andre udgiver brochurer, opretter Brexithotlines eller har rettet henvendelse til NGO'er og arbejdsgiverorganisationer. Nogle medlemsstater har også henvendt sig direkte til de enkelte statsborgere i Det Forenede Kongerige, der bor i medlemsstaten.

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgernes og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område, om ændring af forordning (EF) nr. 1612/68 og om ophævelse af direktiv 64/221/EØF, 68/360/EØF, 72/194/EØF, 73/148/EØF, 75/34/EØF, 75/35/EØF, 90/364/EØF, 90/365/EØF og 93/96/EØF (EUT L 158 af 30.4.2004, s. 77).

⁷ Rådets direktiv 2003/109/EF af 25. november 2003 om tredjelandsskatsborgeres status som fastboende udlænding (EUT L 016 af 23.1.2004, s. 44). Direktivet finder ikke anvendelse i Irland eller i Danmark.

⁸ Der gives et aktuelt overblik over medlemsstaternes gennemførelse i rapporten fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet af 29. marts 2019 om gennemførelsen af direktiv 2003/109/EF om tredjelandsskatsborgeres status som fastboende udlænding (COM(2019) 161 final).

⁹ Se kapitel III i direktiv 2003/109/EF (artikel 14-23).

med lovligt ophold i en medlemsstat i Den Europæiske Union i overensstemmelse med direktiv 2003/109/EF om tredjelandstatsborgeres status som fastboende udlænding¹⁰.

Kommissionen opfordrer medlemsstaterne til at overveje at træffe yderligere foranstaltninger, der kan sikre, at statsborgere i Det Forenede Kongeriges med lovligt ophold i EU-27-medlemsstaterne på udtrædelsesdatoen (især dem, der har boet i en medlemsstat i mindre end fem år) fortsat kan opholde sig lovligt der, når de midlertidige beredskabsforanstaltninger ophører. I de tilfælde, hvor der ikke umiddelbart er givet status som fastboende, afhænger resultatet af, hvilken løsning den pågældende medlemsstat har valgt, og varierer fra adskillige måneder til flere år efter udtrædelsen.

2.2. Rettigheder for statsborgere i Det Forenede Kongerige, som ophører efter udtrædelsen

Europa-Parlamentet og Rådet er for så vidt angår **kortvarige ophold** (op til 90 dage inden for en periode på 180 dage) nået til enighed om en forordning, der fritager statsborgere i Det Forenede Kongerige¹¹ fra et visumkrav, forudsat at EU-borgere ligeledes fritages for visumkravet i Det Forenede Kongerige¹².

Statsborgere i Det Forenede Kongerige, som rejser ind i EU efter udtrædelsesdatoen med henblik på **ophold af længere varighed** (over 90 dage uanset årsagen), vil være underlagt EU's og de nationale migrationsregler, som gælder tredjelandstatsborgere¹³. Disse regler giver navnlig mulighed for på visse betingelser at indhente en tilladelse til ophold med henblik på at arbejde¹⁴, studere, forske eller slutte sig til et familiemedlem i EU.

2.3. Fortsat ret til ophold for EU-borgere, som allerede bor i Det Forenede Kongerige

Det er vigtigt for Kommissionen at beskytte den juridiske status, som EU-borgere, der allerede opholder sig i Det Forenede Kongerige, har, selv om dette bliver et anliggende, der hører under Det Forenede Kongeriges nationale kompetence, ligesom den også tilstræber at beskytte den status, som statsborgere i Det Forenede Kongerige, der allerede opholder sig lovligt i EU, har. Kommissionen bifalder derfor Det Forenede Kongeriges forsikringer og de politiske foranstaltninger, det har truffet, som vil sikre, at selv i tilfælde af en udtræden uden en aftale¹⁵ beskyttes de rettigheder, som EU-borgere i Det

¹⁰ Meddelelse fra Kommissionen af 13. november 2018 om Forberedelse af Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union den 30. marts 2019: en nødhandlingsplan (COM(2018) 880 final).

¹¹ Bemærk at britiske statsborgere, der ikke nød retten til fri bevægelighed i henhold til EU-retten, allerede er fritaget fra et visumkrav.

¹² Ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1806 af 14. november 2018 om fastlæggelse af listen over de tredjelande, hvis statsborgere skal være i besiddelse af visum ved passage af de ydre grænser, og listen over de tredjelande, hvis statsborgere er fritaget for dette krav. Den formelle vedtagelse sker i de kommende dage.

¹³ EU's immigrationsportal: <https://ec.europa.eu/immigration/>

¹⁴ Der er mulighed for forskellige former for migration, som hver især er omfattet af forskellige regler.

¹⁵ Oplæg om borgernes rettigheder i tilfælde af en udtræden uden en aftale (offentliggjort den 6. december 2018, senest ajourført den 28. marts 2019), se <https://www.gov.uk/government/publications/policy-paper-on-citizens-rights-in-the-event-of-a-no-deal-brexite>; Oplæg om immigration af 12. april 2019 i tilfælde af udtræden uden en aftale (offentliggjort den 28. januar 2019), se

Forenede Kongerige, har, i kraft af den såkaldte tidsubegrænsede opholdsret¹⁶ ("settled status").

Kommissionens repræsentationer i Det Forenede Kongerige og de relevante tjenester i Bruxelles følger og undersøger nøje de indledende skridt, Det Forenede Kongerige har taget for at omsætte de politiske erklæringer til retsakter og konkrete tiltag for at sikre, at EU-borgernes status beskyttes tilstrækkeligt. Kommissionen opfordrer medlemsstaternes diplomatiske repræsentationer i Det Forenede Kongerige til fortsat at koordinere deres indsats med Kommissionens repræsentationer i Det Forenede Kongerige med henblik på at give EU-borgere i Det Forenede Kongerige oplysninger, faglig bistand og juridisk rådgivning, alt efter behov¹⁷.

3. BORGERNES RET TIL SOCIAL SIKRING

I tilfælde af en udtræden uden en aftale vil EU's regler om koordinering af social sikring ikke længere finde anvendelse på og i Det Forenede Kongerige. Uden nogen form for beredskabsforanstaltninger vil retten til social sikring for EU-27-borgere og statsborgere i Det Forenede Kongerige, som involverer Det Forenede Kongerige og bygger på forhold og begivenheder, der indtraf inden udtrædelsesdatoen, samt de forsikrings-, beskæftigelses- eller bopælsperioder eller perioder med selvstændig virksomhed, der er tilbagelagt inden udtrædelsesdatoen, være i fare.

Der er truffet beredskabsforanstaltninger både på EU-plan og nationalt plan.

3.1. Forordning om beredskab inden for koordinering af de sociale sikringsordninger

Den 25. marts 2019 blev Europa-Parlamentets og Rådets forordning om indførelse af beredskabsforanstaltninger inden for koordinering af de sociale sikringsordninger efter Det Forenede Kongeriges udtræden af Unionen vedtaget¹⁸.

Denne forordning om beredskab, som er ensidig, bindende i alle enkeltheder og umiddelbart gældende hver medlemsstat, finder anvendelse fra datoen for udtrædelsen uden en aftale. Den finder anvendelse på følgende personer:

- statsborgere i en medlemsstat, statsløse personer og flygtninge, som inden udtrædelsen er eller har været omfattet af lovgivningen i en eller flere medlemsstater, og som er eller har været i en situation, der involverer Det Forenede Kongerige, samt disses familiemedlemmer og efterladte

<https://www.gov.uk/government/publications/eu-immigration-after-free-movement-ends-if-theres-no-deal/immigration-from-30-march-2019-if-there-is-no-deal>.

¹⁶ <https://www.gov.uk/eusettledstatus>.

¹⁷ Se www.eurights.uk.

¹⁸ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/500 af 25. marts 2019 om indførelse af beredskabsforanstaltninger inden for koordinering af de sociale sikringsordninger efter Det Forenede Kongeriges udtræden af Unionen (EUT L 85I af 27.3.2019, s. 35).

- statsborgere i Det Forenede Kongerige, som inden udtrædelsen er eller har været omfattet af lovgivningen i en eller flere medlemsstater, samt disses familiemedlemmer og efterladte.

Ifølge forordningen vil medlemsstaterne fortsat anvende:

- princippet om sammenlægning for så vidt angår forsikrings-, beskæftigelses- eller bopælsperioder eller perioder med selvstændig virksomhed, der er tilbagelagt i Det Forenede Kongerige inden udtrædelsen
- princippet om sidestilling for så vidt angår ydelser eller indtægter, der er erhvervet, og forhold eller begivenheder, der er indtrådt i Det Forenede Kongerige inden udtrædelsen, samt
- princippet om ligebehandling for så vidt angår enhver situation, der er indtruffet inden udtrædelsen.

Forordningen omfatter ikke forhold og perioder, der indtræffer efter udtrædelsen, eller princippet om overførsel af sociale sikringsydelser til Det Forenede Kongerige.

3.2. Den ensidige, koordinerede beredskabstilgang

Alle EU-27-medlemsstater er blevet opfordret til¹⁹ efter udtrædelsen at anlægge en ensidig, koordineret beredskabstilgang, som supplerer forordningen og dermed sikrer den størst mulige beskyttelse af de personer, som udtrædelsen får indflydelse på.

Den koordinerede tilgang vil lige som forordningen gælde alle forsikrede personer, som inden udtrædelsesdatoen befandt sig i en situation, hvor de havde rettigheder i EU-27-medlemsstaterne, og hvor Det Forenede Kongerige var involveret, og hvor de relevante forordninger om koordinering af sociale sikringsordninger ville have fundet anvendelse, hvis det ikke havde været for udtrædelsen.

Dette vil omfatte EU-27-statsborgere og statsborgere i Det Forenede Kongerige, der, som følge af at de har udøvet deres ret til fri bevægelighed inden udtrædelsesdatoen, har eller vil erhverve rettigheder i EU for perioder, der er tilbagelagt, eller forhold eller begivenheder, der indtrådte inden udtrædelsesdatoen²⁰. Den koordinerede tilgang går videre end forordningen, idet dens anvendelsesområde også omfatter:

¹⁹ Se udkast til vejledning fra Kommissionens tjenestegrene om en fælles Brexitberedskabstilgang på EU-27-niveau i tilfælde af, at der ikke indgås en aftale ("ensidig, koordineret beredskabstilgang"), som blev drøftet på seminaret for tekniske eksperter den 20. december 2018.

²⁰ Denne tilgang gælder også statsløse personer og flygtninge, der befinder sig i en tilsvarende situation, samt disse personkategoriers familiemedlemmer og efterladte.

Tilgangen udvider også anvendelsesområdet til tredjelandsstatsborgere, der inden udtrædelsen er eller har været omfattet af forordning (EU) nr. 1231/2010 eller forordning (EF) nr. 859/2003, samt disses familiemedlemmer og efterladte, for så vidt angår de rettigheder, de har erhvervet eller vil erhverve i forbindelse med situationer, der involverer Det Forenede Kongerige. Det betyder, at tredjelandsstatsborgere, som inden udtrædelsesdatoen befandt sig i en situation, der inden for EU gik på tværs af grænser og involverede Det Forenede Kongerige, samt deres familiefamiliemedlemmer og efterladte, bevarer deres rettigheder i EU-27-medlemsstaterne for så vidt angår perioder, der er tilbagelagt, eller forhold eller begivenheder, der er indtrådt inden udtrædelsesdatoen. Forordning (EU) nr. 1231/2010 finder ikke anvendelse på Danmark.

- overførsel af alderspension til personer med ophold i Det Forenede Kongerige
- godtgørelser af udgifter til sundhedspleje eller udgifter i forbindelse med ydelser ved arbejdsløshed til grænsearbejdere, som ikke er afsluttede på udtrædelsestidspunktet
- anmodninger om godtgørelse, der behandles af en EU-27-medlemsstat og involverer Det Forenede Kongerige, og som fremsættes efter udtrædelsen, men vedrører en behandling, der lå forud for udtrædelsen
- planlagte og nødvendige lægebehandlinger i Det Forenede Kongerige, som ikke er afsluttede på udtrædelsesdatoen
- anmodninger fremsat efter udtrædelsen om godtgørelse af ydelser ved arbejdsløshed, der er ydet af Det Forenede Kongerige inden udtrædelsen til grænsearbejdere, der har ophold i Det Forenede Kongerige, men arbejder i en EU-27-medlemsstat.

3.3. Mere vidtrækkende nationale, ensidige foranstaltninger

På visse områder kunne de enkelte medlemsstater supplere den koordinerede beredskabstilgang med deres egne, nationale, ensidige foranstaltninger, der giver borgerne yderligere beskyttelse²¹. EU-27-medlemsstaterne kan f.eks. fortsætte overførslen af andre kontantydelse end alderspension, såsom ydelse ved arbejdsløshed, ydelse ved moderskab/faderskab, invalidepension, ydelse ved sygdom, efterladtepension, ydelse i anledning af arbejdsulykker og ydelse ved dødsfald.

3.4. Tomrummet mellem udtrædelsen og en stabil tilstand skal minimeres

En udtræden uden en aftale vil i modsætning til en situation, hvor der foreligger en ratificeret udtrædelsesaftale, uundgåeligt efterlade en periode, et "tomrum", hvor beskæftigelses-, opholds- eller forsikringsperioder, der er tilbagelagt af borgere i Det Forenede Kongerige, ikke er omfattet af EU-omspændende beredskabsforanstaltninger. Kommissionen mener, at konsekvenserne af et sådant tomrum skal begrænses mest muligt.

EU-27-medlemsstaterne er i gang med at træffe foranstaltninger, som skal afbøde konsekvenserne for borgerne i tilfælde af en udtræden uden en aftale. Disse foranstaltninger, som kan være mere vidtrækkende end de EU-omspændende foranstaltninger, bør være ensidige og tidsbegrænsede.

EU-27-medlemsstaterne kunne bl.a. overveje at sikre, at princippet om sammenlægning fortsat anvendes på disse personers beskæftigelses-, forsikrings- og opholdsperioder i Det Forenede Kongerige også efter udtrædelsen. EU-27-medlemsstaterne kunne ligeledes overveje at give statsborgere i Det Forenede Kongerige, som er forsikrede i Det Forenede Kongerige, men opholder sig i deres land, adgang til sundhedspleje på betingelse af gensidighed.

²¹ Jf. udkastet til vejledning (se fodnote 19).

4. YDERLIGERE OPLYSNINGER

Offentlige myndigheder og interessenter kan på Kommissionens websted finde yderligere oplysninger om de virkninger, som Det Forenede Kongeriges udtræden uden en aftale vil have på borgeres ret til ophold og social sikring:

https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notice_da